Іван РУДАКЕВИЧ
кандидат географічних наук,
доцент кафедри географії України і туризму

Ольга ПІДПЕРИГОРА
здобувачка магістерської освітньої програми
«Міжнародний туризм та крос-культурні комунікації»

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

КРОС-КУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ ТУРИСТИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Туристична сфера сьогодні розвивається доволі швидко. Люди з різних країн обмінюються досвідом та знаннями, а подорожі стають невід'ємною частиною життя. Багато туристів намагаються опанувати хоча б ще одну мову не лише для полегшення комунікації із співрозмовником, а й для того, щоб орієнтуватись на місцевості та зрозуміти потрібну їм інформацію. Саме тому ми вирішили розглянути проблему перекладів туристичних термінів, які супроводжують нас у кожній подорожі, адже мова це інструмент, особливо, у контексті крос-культурних комунікацій. Англійська туристична термінологія зараз перебуває на етапі свого розвитку. Слід наголосити, що донедавна більшість англомовних понять, не лише в туристичній сфері, не мали відповідників в українській мові, отже це становило появу дослідницького інтересу до цієї галузі [2, с. 147-148].

Метою даної публікації є розуміння проблем перекладів брошур, меню, вивісок, картографічних елементів, оголошень, Інтернет-сторінок, тощо з англійської на українську мову.

Потрібно пам'ятати, що перекладач виконує роль посередника між іноземцем та країною, в яку він приїхав й інколи саме від нього може залежати, чи загубиться людина чи зорієнтується на місцевості. Наприклад, переклад назв вулиць та різних туристичних об'єктів. Написи на дорожніх знаках, вивісках та інших покажчиках назв географічних об'єктів та об'єктів топоніміки на території України подаються державною мовою. На покажчиках назв географічних об'єктів та об'єктів топоніміки поряд з назвою державною мовою може розміщуватися її латино алфавітний відповідник. Напис латинськими літерами має бути меншим та розміщуватися з правого боку або внизу [5]**.** Як зазначається у статті 41 Про застосування державної мови в географічних назвах та назвах об'єктів топоніміки**,** географічні назви повинні транслітеруватись, однак не всі погоджуються з таким правилом.

Розгляньмо приклади перекладу "*вул. Богдана Хмельницького" – Bohdana*

Khmelnytskoho Str., та "вул. М. Грушевського" – vul. M. Hrushevskoho. Відмінність спостерігаємо саме у слові "вулиця", яку часто перекладають на англійську або транслітерують. Тут потрібно зважати на те, як іноземець шукатиме потрібний об'єкт: питатиме у пересічних, уважно слухатиме назву зупинки, перебуваючи у транспорті чи покладатиметься лише на карти.

Не слід також забувати про прагматичний аспект, який відповідає за сприйняття людиною тої чи іншої культури. Особливу увагу слід приділити інклюзивній термінології, адже сьогодні толерантність є дуже важливою і переклад не повинен образити чи обділити людину. Так, у громадських місцях бачимо таблички: *Wheelchair accessible*, що перекладається як *Доступно для людей, які користуються кріслом колісним [4]*. Перекладаючи такі терміни потрібно бути уважним та перевіряти коректність слів, бо допустити помилку дуже легко. На жаль, ми звикли говорити слово «інвалід», а не людина з інвалідністю, чи з обмеженими можливостями, що казати не завжди коректно.

Коли турист вирішив пообідати та спробувати національних страв, наприклад борщу чи вареників, а на десерт – сирник. Як правило назви страв транслітерують, а не перекладають, бо уявна картинка страви може змінитися в залежності від перекладу. Cheese cake та сирник не одне і те саме. Тому найкращим варіантом буде короткий опис страви.

Важливо також пам'ятати, що перекладач не завжди може підібрати правильний еквівалент через відмінності в культурі, однак іноді варто покладатися на винахідливість та користуватися загальноприйнятими правилами, які допоможуть дотриматися стилю тексту та не втратити його оригінальний зміст.

Список використаних джерел:

1. Казак Г. Ю. Студентські наукові студії. 2013. Вип.1(32). С.17-19. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/kazak.htm.

2. Олійник Є. К. Особливості перекладу англомовних термінів сфери туризму. Полтава, ПНПУ імені В. Г. Короленка, С. 147-148, URL: http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/13016/1/%d0%90%d0%bd%d0%b3%d0%bb%d0%be%d0%bc%d0%be%d0%b2%d0%bd%d0%b8%d0%b9%20%d0%b4%d0%b8%d1%81%d0%ba%d1%83%d1%80%d1%81%20%28%d0%b2%d0%b8%d0%bf.%206%29.%20%d0%9f%d0%9d%d0%9f%d0%a3-2022%2011-12-2022-%d0%9e%d0%bb%d1%96%d0%b9%d0%bd%d0%b8%d0%ba_%d0%84.pdf.

3. Пальчевська О. С., Губич П. В., Дубанич А. П. Особливості перекладу термінології інклюзивного дискурсу. *Нова філологія*, 2026, 102, С. 229-234. URL: https://doi.org/10.26661/2414-1135-2026-102-28.

4. Тернопільська обласна військова адміністрація: Як правильно називати людину, яка має інвалідність. Тернопіль, 2023. URL: https://oda.te.gov.ua/news/yak-pravylno-nazyvaty-liudynu-iaka-maie-invalidnist.

5. Юридичний інтернет ресурс. Протокол: Стаття 41. Застосування державної мови в географічних назвах та назвах об'єктів топоніміки. URL: https://protocol.ua/ua/pro_zabezpechennya_funktsionuvannya_ukrainskoi_movi_yak_dergavnoi_stattya_41/.